

Maxmudov N.M.,
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
«Makroiqtisodiy tahlil va prognozlashtirish»
kafedrası professori
m.nosir.50@mail.ru

Avazov N.R.,
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
«Iqtisodiyot» fakulteti talabasi
avazovnuriddin@tsue.uz

O'ZBEKISTONDA MAKROIQTISODIY BARQARORLIK VA INVESTITSION FAOLLIKNI OSHIRISH YO'NALISHLARI

НАПРАВЛЕНИЯ ПО ПОВЫШЕНИЮ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОЙ
СТАБИЛЬНОСТИ И ИНВЕСТИЦИОННОЙ АКТИВНОСТИ В УЗБЕКИСТАНЕ

DIRECTIONS TO INCREASE MACROECONOMIC STABILITY AND
INVESTMENT ACTIVITY IN UZBEKISTAN

Annotatsiya. Mazkur maqolada O'zbekistonda makroiqtisodiy barqarorlikni va investitsion faollikni oshirish yo'nalishlari tahlil qilingan. Maqolada shuningdek makroiqtisodiy barqarorlikning asosiy ko'rsatkichlari keltirilib o'tilgan. Bundan tashqari O'zbekistonda makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan islohatlar ko'rib chiqilgan holda tegishli xulosalar chiqarilgan.

Tayanch iboralar: makroiqtisodiy barqarorlik, investitsion faollik, iqtisodiy o'sish, aholi bandligi, narxlar barqarorligi, davlat budjeti, almashuv kursi, tashqi savdo, investitsiyalar, investitsion muhit, to'g'irdan-to'g'ri investitsiyalar.

Annotation. This article analyzes the ways to increase macroeconomic stability and investment activity in Uzbekistan. The article also provides key indicators of macroeconomic stability. In addition, the reforms aimed at ensuring macroeconomic stability in Uzbekistan were considered and relevant conclusions were drawn.

Key words: macroeconomic stability, investment activity, economic growth, employment, price stability, state budget, exchange rate, foreign trade, investment, investment climate, direct investment.

Аннотация. В статье анализируются пути повышения макроэкономической стабильности и инвестиционной активности в Узбекистане. В статье также приведены ключевые показатели макроэкономической стабильности. Кроме того, были рассмотрены реформы, направленные на обеспечение макроэкономической стабильности в Узбекистане, и сделаны соответствующие выводы.

Ключевые слова: макроэкономическая стабильность, инвестиционная активность, экономический рост, занятость, стабильность цен, государственный бюджет, обменный курс, внешняя торговля, инвестиции, инвестиционный климат, прямые инвестиции.

KIRISH

Mamlakatda ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan rivojlanish makroiqtisodiy barqarorlik muhim ahamiyatga ega. Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash bugungi kunda dolzarb masala bo'lib hisoblanadi. Iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlashda investitsion faollikni oshirish va makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash muhimdir. Makroiqtisodiy barqarorlik ta'minlangan holat deb shunday holatga aytiladi-ki, bunda mamlakat barqaror iqtisodiy o'sishga erishayotgan, to'la bandlik ta'minlanilayotgan, narxlarning barqaror holati, aholi sonining o'sishidan ko'ra aholi jon boshiga YaIM ning o'sish tez sur'atlarda yuz berayotgan, davlat budjetining muvozanat holatda saqlanayotganligi, tashqi savdo saldosi ijobiy bo'lgan va almashinuv kursining barqarorlik holatiga nisbatan aytiladi. Pirovard natijada Makroiqtisodiy barqarorlik aholi farovonligining oshishiga olib keladi.

Makroiqtisodiy barqarorlikning ta'minlanishida investitsiyalar ijobiy ta'sir ko'rsatuvchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi. Shundan kelib chiqqan holda makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash uchun investitsion faollikni oshirish zarurati kelib chiqadi. Chunki investitsion faollikning oshishi natijasida aholi daromadlari ko'payadi, investitsiyalar YaIM ning oshishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi ya'ni investitsiyalarning hajmi ko'payishi bilan YaIM hajmi ham uning o'sish sur'ati ham oshib boradi, davlat byudjetiga tushimlar ortadi, yangi ish o'rinlari yaratiladi va buning natijasida mamlakatda makroiqtisodiy barqarorlik ta'minlanib boriladi.

O'zbekiston Respublikasida makroiqtisodiy barqarorlik va investitsion faollikni oshirishga qaratilgan bir qancha islohatlar amalga oshirilmoqda. Bu yo'nalishlar bo'yicha ustuvor yo'nalishlar O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida»gi farmonida belgilab berilgan. Hozirgi kunda Harakatlar strategiyasida belgilangan yo'nalishlar bo'yicha makroiqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash va yuqori iqtisodiy o'sish sur'atlarini saqlab qolish, milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish, qishloq xo'jaligini modernizatsiya qilish va jadal rivojlantirish, iqtisodiyotda davlat ishtirokini kamaytirish bo'yicha institutsional va tarkibiy islohotlarni davom ettirish, xususiy mulk huquqini himoya qilish va uning ustuvor mavqeini yanada kuchaytirish, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivojini rag'batlantirish, hududlar, tuman va shaharlarni kompleks va mutanosib holda ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiy ettirish, investitsiyaviy muhitni yaxshilash orqali mamlakatimiz iqtisodiyoti tarmoqlari va hududlariga xorijiy sarmoyalarni faol jalb etishga qaratilgan islohatlar amalga oshirilmoqda. Natijada iqtisodiyot jadal tarzda rivojlanib, makroiqtisodiy barqarorlik ta'minlanmoqda va investitsion faollik oshirilmoqda.

O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasining uchinchi ustuvor yo'nalish «Iqtisodiyotni rivojlantirish va liberallashtirish»ga qaratilgan bo'lib, bu yo'nalishlar asosida quyidagi ustuvor vazifalar belgilanilgan:

- ▶ makroiqtisodiy barqarorlikni yanada mustahkamlash va yuqori iqtisodiy o'sish sur'atlarini saqlab qolish;
- ▶ tarkibiy o'zgartirishlarni chuqurlashtirish, milliy iqtisodiyotning yetakchi tarmoqlarini modernizatsiya va diversifikatsiya qilish hisobiga uning raqobatbardoshligini oshirish;
- ▶ qishloq xo'jaligini modernizatsiya qilish va jadal rivojlantirish;
- ▶ iqtisodiyotda davlat ishtirokini kamaytirish, xususiy mulk huquqini himoya qilish va uning ustuvor mavqeini yanada kuchaytirish, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik

rivojini ragʻbatlantirishga qaratilgan institutsional va tarkibiy islohatlarni davom ettirish;

- ▶ viloyat, tuman va shaharlarni kompleks va mutanosib ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish, ularning mavjud salohiyatidan samarali va optimal foydalanish [1].

Yuqoridagi belgilangan ustuvor vazifalarni amalga oshirish asosida Oʻzbekistonda makroiqtisodiy barqarorlik va investitsion faollik oshib bormoqda.

Mamlakatda qulay investitsion muhitni shakllantirish natijasida hududlarga investitsiyalarning kirib kelish hajmini oshirishga qaratilgan islohatlar natijasida mamlakat iqtisodiyotiga investitsiyalarning jalb qilinish hajmi oshib bormoqda. Keyingi yillarda iqtisodiyot rivojlanishining asosi sifatida investitsiyalar qaralmoqda. Yaʼni yuqori iqtisodiy oʻsishga erishish va makroiqtisodiy barqarorlikni taʼminlashga ijobiy taʼsir koʻrsatuvchi omil sifatida investitsiyalar qaralmoqda. Hozirgi kunda Oʻzbekiston iqtisodiyotining rivojlanishini taʼminlash uchun iqtisodiyot tarmoqlariga investitsiyalarni keng jalb qilish eng dolzarb masalalardan boʻlib hisoblanadi.

ASOSIY QISM

Makroiqtisodiy barqarorlik tushunchasiga nisbatan turlicha qarashlar mavjud. Umuman olgan iqtisodiyotning barqaror rivojlanishi natijasida aholi farovonligining taʼminlanishiga makroiqtisodiy barqarorlik sifatida qarash mumkin. Barcha iqtisodiy islohatlar va amalga oshirilayotgan dasturlar pirovardi aholi farovonligini oshirishga qaratilgan boʻladi. Shundan kelib chiqqan holda makroiqtisodiy barqarorlikni taʼminlashga qaratilgan barcha chora tadbirlar pirovardida aholi farovonligini oshirishga qaratilgan boʻlishi va shunga xizmat qilishi zarur.

Makroiqtisodiy barqarorlik bu – iqtisodiy oʻsish, toʻliq bandlik va naxlarni barqarorlik darajasini taʼminlashga yoʻnaltirilgan davlat chora-tadbirlar majmuasidir [2].

Makroiqtisodiy barqarorlik – iqtisodiyotning barqaror oʻsishi hamda aholi faravonligi oshirishining kafolatidir [3].

Makroiqtisodiy barqarorlikni koʻrsatib beruvchi bir nechta koʻrsatkichlar mavjud boʻlib, mazkur koʻrsatkichlarning muvozanat holatining saqlanishi asosida mamlakatda makroiqtisodiy barqarorlik taʼminlanayotganligini aniqlash mumkin. Makroiqtisodiy barqarorlikning asosiy koʻrsatkichlari quyidagilardir:

- ▶ Aholi bandligi (ishsizlik 5–6%);
- ▶ Iqtisodiy oʻsish;
- ▶ Narxlar barqarorligi (inflatsiya);
- ▶ Davlat byudjetining muvozanati (YaIM ga nisbatan 3 % gacha boʻlgan byudjet defitsiti);
- ▶ Tashqi savdo saldosi;
- ▶ Almashuv kursi barqarorligi.

Aholi orasida toʻla bandlikni taʼminlash, barqaror iqtisodiy oʻsishga erishish, narxlar barqarorligini taʼminlash, davlat byudjetining muvozanatli holati, tashqi savdo saldosi va almashuv kursining barqaror holatda saqlanishi kabi koʻrsatkichlar makroiqtisodiy barqarorlikni belgilab beruvchi koʻrsatkichlar sifatida qaraladi. Makroiqtisodiy barqarorlikni koʻrsatib beruvchi koʻrsatkichlar ham bir qancha tarkibiy qismlarga boʻlinadi. Bularni quyida koʻrib chiqamiz.

Aholi bandligi makroiqtisodiy barqarorlikka taʼsir qiluvchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Odatda makroiqtisodiy barqarorlikning taʼminlanishi uchun toʻla bandlikka erishish tavsiya etiladi. Bilamiz-ki, toʻla bandlik holatida ham kichik foizda ishsizlik mavjud boʻladi. Toʻla bandlik holatida oʻrtacha 5–6 % foiz ishsizlik mavjud boʻlishi tabiiy holat hisoblanadi.

Makroiqtisodiy barqarorlikning asosiy ko'rsatkichlaridan biri aholi bandligi (ishsizlik 5–6 %) bo'lib, u quyidagi tarkibiy qismlardan iborat:

- ▶ To'liq bandlikka erishish;
- ▶ Mehnat resurslarining o'sishini ta'minlash;
- ▶ O'sib borayotgan mehnat resurslarini samarali boshqarish orqali, iqtisodiyot raqobatbardoshligini oshirish.

Mehnat resurslarining o'sib borishi ham makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi. Lekin mehnat resurslarining o'sib borishi bilan bir qatorda uning ish bilan ta'minlash choralari ko'rish zarurati paydo bo'ladi.

Ko'rsatkichlardan yana biri iqtisodiy o'sish bo'lib, u quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- ▶ barqaror o'sish;
- ▶ aholi jon boshiga YaIM o'sishi;
- ▶ aholi soniga o'sishiga nisbatan YaIMning tezroq o'sishi.

Albatta barqaror iqtisodiy o'sish makroiqtisodiy barqarorlikning asosiy ko'rsatkichlaridan biri hisoblanadi. Shu bilan bir qatorda makroiqtisodiy barqarorlik holatida aholi jon boshiga YaIM ning o'sishi ham muhim ahamiyat kasb etib keladi. Shu bilan birgalikda aholi soning o'sishiga nisbatan YaIM ning o'sishi tezroq yuz berishi talab etiladi.

Narxlar barqarorligi (inflatsiya) ham makroiqtisodiy barqarorlikning eng muhim ko'rsatkichlaridan biri hisoblanadi va u o'z ichiga quyidagilarni oladi:

- ▶ aholi daromadlari to'lov qobiliyatini saqlash;
- ▶ bozorlardagi barqarorlik;
- ▶ investorlar ishonchi;

Aholi daromadlarining to'lov qobiliyatlarini saqlash va bozordagi barqarorlik mamlakatdagi inflatsiya darajasiga bog'liqdir. Shuning uchun ham inflatsiya darajasini past va barqaror holatda saqlash juda muhim hisoblanadi. Investorlar ham inflatsiya darajasi yuqori bo'lgan hududlarga investitsiya kiritishni xohlashmaydi. Chunki bu ular uchun riski baland hodisa hisoblanadi. Shuning uchun investorlar ishonchini qozonish uchun ham inflatsiyaning past holati ya'ni narxlar barqarorligi birlamchi omillardan biri bo'lib hisoblanadi.

Makroiqtisodiy barqarorlikning yana bir ko'rsatkichlaridan biri bu – Davlat byudjetini muvozanati (YaIM nisbatan 3% gacha bo'lgan byudjet defisiti) hisoblanadi va u quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- ▶ byudjet daromadlari va xarajatlarining muvozanati;
- ▶ ijtimoiy xarajatlarni to'liq moliyalashtirish;
- ▶ investitsiya xarajatlarini qoplash;
- ▶ byudjet tushumlarini ta'minlash

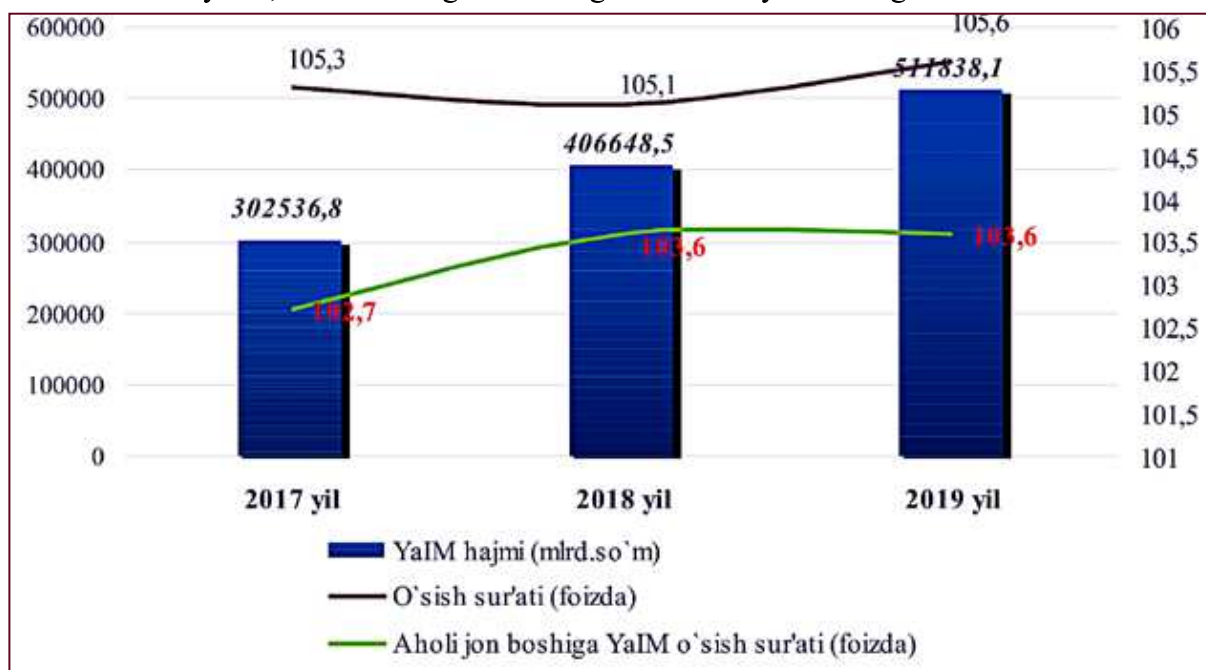
Tashqi savdo saldosini – bu makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlovchi asosiy ko'rsatkichlardan bo'lib hisoblanadi. Tashqi savdo saldosini ko'rsatkichi quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- ▶ ijobiy saldoni ta'minlash;
- ▶ mamlakat iqtisodiyoti raqobatbardoshligini oshirish;
- ▶ jahon bozorlarida o'z o'rnini egallash;
- ▶ oltin valyuta zaxiralarini o'sishi.

Albatta bu yo'nalishda ijobiy saldoni ta'minlash muhim ahamiyat kasb etadi. Tashqi savdo asosida mamlakat iqtisodiyoti raqobatbardoshligiga ta'sir ko'rsatish mumkin. Jahon bozorida o'z o'rnini egallash ham makroiqtisodiy barqarorlikning asosiy ko'rsatkichlaridan biri bo'lib, mamlakat iqtisodiyotini rivojlanishida muhim rol o'ynaydi.

Makroiqtisodiy barqarorlikning asosiy ko'rsatkichlaridan yana biri bu – Almashuv kursi barqarorligidir. Almashuv kursi barqarorligi o'z ichiga quyidagilarni oladi:

- ▶ valyuta bozoridagi barqarorlik;
- ▶ tadbirkorlar va investorlar ishonchini oshirish;
- ▶ eksportni qo'llab-quvvatlash;
- ▶ investitsiyalar, xususan to'g'ridan-to'g'ri investisiyalarni rag'batlantirish.

1-rasm. 2017–2019-yillarda YaIM hajmi (mlrd. so'm), o'sish sur'ati (foizda) va aholi jon boshiga YaIM ning o'sish sur'ati (foizda).¹

Valyuta bozoridagi barqarorlikni ta'minlash, tadbirkorlar va investorlar ishonchini oshirish va eksportni qo'llab-quvvatlash asosida almashuv kursi barqarorligini ta'minlash mumkin. Bundan tashqari xorijiy investitsiyalarni rag'batlantirish asosida ham almashuv kursi barqarorligini ta'minlash mumkin.

O'zbekistonda makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan islohatlar natijasida, YaIM hajmi va aholi jon boshiga YaIM o'sish tendensiyasini ko'rsatmoqda (1-rasm).

2017-yilda O'zbekiston Respublikasi Yalpi ichki mahsuloti (YaIM) 302536,8 mlrd. so'mni tashkil qilgan va 2016-yilga nisbatan 5,3 % o'sish sur'atiga erishilgan. Bu davrda aholi jon boshiga YaIM esa 2016-yilga nisbatan 2,7 % ga o'sgan. 2018-yilda YaIM hajmi 406648,5 mlrd. so'mni tashkil qilgan va 2017-yilga nisbatan 5,1 % o'sish sur'atiga erishilgan. Bu davrda aholi jon boshiga YaIM 3,6 % ga o'sishga erishilgan. 2019-yilda esa YaIM hajmi 511838,1 mlrd. so'mni tashkil qilgan va 2018-yilga nisbatan 5,6 % o'sish sur'atiga erishilgan. Bu davrda aholi jon boshiga YaIM 3,6 % ga o'sgan. Bu davrda Harakatlar strategiyasining amalga tadbiiq etilishi natijasida bu sohalarda yuqori iqtisodiy o'sish sur'atlariga erishilgan. E'tiborli tomoni bu davrda YaIM 5 % yuqori bo'lgan o'sishga erishgan va ko'rsatkich saqlanib qolmoqda. Aholi jon boshiga YaIM ham bu davrda o'sish sur'atlariga erishgan va bu o'sish sur'ati 2017-yilda 2,7 % dan 2019-yilda 3,6 % ga o'sish darajasigacha ko'tarilgan.

Investitsion faollikni oshirishga qaratilgan islohatlar natijasida mamlakatda investitsiyalarning hajmi muttasil oshib bormoqda (2-rasm).

¹ M a n b a: www.stat.uz – O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi rasmiy sayti ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi.

2-rasm. Yalpi ichki mahsulotga nisbatan asosiy kapitalga o'zlashtirilgan investitsiyalar (foizda).¹

2019-yilda Yalpi ichki mahsulotga nisbatan asosiy kapitalga o'zlashtirilgan investitsiyalar – 37,1 % ni tashkil etib, 2018-yildagi ko'rsatkichiga nisbatan 6,5 % punktga ko'paydi. Mazkur ko'rsatkich 2017-yilda 23,9 % ni hamda 2018-yilda – 30,6 % ni tashkil etgan.

Harakatlar strategiyasida belgilangan ustuvor yo'nalishlarga muvofiq mamlakatimizda iqtisodiyotda investitsiyalar hajmini oshirishga qaratilgan islohatlar natijasida qulay investitsion muhit yaratilmoqda. Natijada iqtisodiyotda investitsiyalar hajmi yanada oshib bormoqda. Bunda eng e'tiborlisi bu Xorijiy to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalardir. Xorijiy to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar mamlakatimiz iqtisodiyotida salmoqli o'ringa ega. Investitsiyalar ichida xorijiy to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalarning ulushi kattadir. Bilamiz-ki, xorijiy to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar asosan iqtisodiyotning real sektoriga yo'naltiriladi. Bu esa mamlakatda ishlab chiqarish hajmining oshishi, yangi korxonalarning paydo bo'lishiga va natijada esa yangi ish o'rinlarining tashkil etilishi, aholi orasida ishsizlikning kamayishiga olib keladi. Pirovardida esa aholi daromadlarining ko'payishiga va iqtisodiy xavfsizlikning ta'minlanishiga olib keladi.

XULOSA

Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash va investitsion faollikni oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. Makroiqtisodiy barqarorlikning asosiy ko'rsatkichlari bo'lib, mana shu ko'rsatkichlar barqarorligi ta'minlangandagina umumiy makroiqtisodiy barqarorlik ta'minlanishga erishiladi. Makroiqtisodiy barqarorlikning asosiy ko'rsatkichlari sifatida aholi bandligi (ishsizlik 5-6%), iqtisodiy o'sish, narxlar barqarorligi (inflatsiya), davlat byudjetining muvozanati (YaIM ga nisbatan 3 % gacha bo'lgan byudjet defitsiti), tashqi savdo saldosi va almashuv kursi barqarorligi kabilar namoyon bo'ladi. Shu ko'rsatkichlarning barqarorligiga erishilganda makroiqtisodiy barqarorlik ta'minlaniladi. Makroiqtisodiy barqarorlikning ta'minlanishi umumiy iqtisodiy rivojlanishga olib keladi. Iqtisodiyotning rivojlanishida esa investitsion faollikni o'rni muhim. Investitsion faollikni oshirish asosida mamlakat iqtisodiyotida investitsiyalar hajmi oshiriladi va natijada ishlab chiqarish hajmi oshadi, yangi ish o'rinlari ko'payadi, davlat byudjetiga tushumlar ko'payadi. Bundan tashqari investitsion faollikni oshishi mamlakatda raqobatbardoshlikni oshiradi va

¹ M a n b a: www.stat.uz – O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi rasmiy sayti ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi.

aholi daromadlarining oshishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Umumiy jihatdan olib qaraganda, makroiqtisodiy barqarorlikning ta'minlanishi va investitsion faollikning oshirilishi mamlakatda ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanishni ta'minlaydi.

O'zbekistonda olib borilayotgan islohatlar natijasida makroiqtisodiy barqarorlik va investitsion faollik oshib bormoqda. O'zbekistonni yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasida ham bu sohani rivojlantirish bo'yicha ustuvor vazifalar belgilab olingan va bu vazifalarning amaliyotga tadbiq etilishi natijasida iqtisodiyot jadal tarzda rivojlanib bormoqda.

Makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash va investitsion faollikni oshirishga qaratilgan islohatlar pirovardida aholi farovonligini oshirishga xizmat qilishi zarur. Mamlakatda makroiqtisodiy barqarorlikning ta'minlanishi iqtisodiyotning barcha soha va tarmoqlarida rivojlanish bo'lishidan darak beradi. Shundan kelib chiqqan holda mamlakatda makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlash dolzarb masala bo'lib qoladi va mamlakatimizda bu sohada olib borilayotgan islohatlar asosida mamlakatda makroiqtisodiy barqarorlik ta'minlanib kelmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi «O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida»gi PF-4947-sonli farmoni. <https://lex.uz/acts/-3107036>
2. F.Nasriddinov. «O'zbekistonda makroiqtisodiy barqarorlik va yuqori iqtisodiy o'sish sur'atlarini ta'minlash yo'nalishlari». <https://mineconomy.uz/uz/node/2230>
3. Nodir Jumayev, Akram Absalamov. «Inflatsion targetlash rejimini qo'llash makroiqtisodiy barqarorlik va aholi faravonligini ta'minlashning zaruriy sharti». <https://review.uz/oz/post/inflacion-targetlas-rezimini-kullas-makroiktisodij-barkarorlik-va-aoli-faravonligini-taminlasning-zarurij-sarti>
4. Hui-Ching Hsieh, Sofia Boarelli, Thi Huyen Chi Vu. «The effects of economic policy uncertainty on outward foreign direct investment». International Review of Economics and Finance 64 (2019) 377–392. journal homepage: www.elsevier.com/locate/iref.
5. Michael F. Bleaney. «Macroeconomic stability, investment and growth in developing countries». Journal of Development Economics.
6. Yahya Waqas, Shujahat Haider Hashmi, Muhammad Imran Nazir. «Macroeconomic factors and foreign portfolio investment volatility: A case of South Asian countries». Future Business Journal.
7. Mustafakulov Sh.I., «Investitsion muhit jozibadorligi: nazariya, metodologiya va amaliyot». Monografiya – T.: «Ma'naviyat» O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi. 2017-y. 328-b.
8. Karimov N.G'., Xojimatov R.X., «Investitsiya». O'quv qo'llanma – T.: Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi. 2019-y. 516-b.
9. N. Gregory Mankiw. Macroeconomics. 8 th edition. Harvard University. (NY.: Worth Publishers, 2013).
10. Агапова Т.А., Серегина С.Ф. Макроэкономика: Учебник. 10-е изд. перераб. и доп. – М.: Издательство «МФПУ Синергия», 2013.
11. G'.E. Zaxidov, M.T. Asqarova, Z.A. Djumayev, L.F. Amirov, H.A. Hakimov. Makroiqtisodiyot. Darslik. – T.: «IQTISODIYOT». 2019-y. 309-b.
12. Maxmudov N.M., Avazov N.R. «O'zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalardan samarali foydalanish yo'llari»: Ilmiy-ommabop risola. – T.: TDIU, 2019-y. 104-b.
13. www.stat.uz O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi rasmiy sayti.
14. www.lex.uz O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari milliy bazasi.
15. www.elsevier.com
16. www.xs.uz
17. www.tsue.uz Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti rasmiy sayti.

Shukurullaeva Saida Bakhtiyarovna,
ТДИУ мустақил тадқиқотчи
E-mail: shukurullaevasaida@gmail.com

**REDUCING STATE INTERVENTION IN THE ECONOMY,
INCREASING THE ROLE AND IMPORTANCE
OF THE PRIVATE SECTOR IN THE ECONOMY**

**IQTISODIYOTGA DAVLAT ARALASHUVINI PASAYTIRISH,
XUSUSIY SEKTORNING IQTISODIYOTDAGI O'RNI VA
AHAMIYATINI OSHIRISH**

**СОКРАЩЕНИЕ ОБЩЕСТВЕННОГО ВМЕШАТЕЛЬСТВА В ЭКОНОМИКУ,
ПОВЫШЕНИЕ РОЛИ И ЗНАЧЕНИЯ ЧАСТНОГО
СЕКТОРА В ЭКОНОМИКЕ**

Аннотация. Ушбу мақолада аҳолини ижтимоий қўллаб қувватлаш ҳамда оилавий тадбиркорликка жалб қилиш усуллари, йўллари очиб берилган. Шунингдек инсон капиталини иқтисодиётнинг асосий тармоғи сифатида жалб қилиш механизмлари асослаб берилган.

Таянч иборалар: оилавий даромад, молиявий қўллаб-қувватлаш, стратегик бизнес бошқаруви, ривожланган иқтисодиёт, профессионал жамоа.

Аннотация. В данной статье раскрыты методы, пути социальной поддержки населения и привлечения к семейному предпринимательству. Также обоснованы механизмы привлечения человеческого капитала в качестве основной отрасли экономики.

Ключевые слова: семейный доход, финансовая поддержка, стратегическое управление бизнесом, развитая экономика, профессиональное сообщество.

Annotation. This article describes the methods and ways of social support of the population and involvement in family entrepreneurship. The mechanisms of attracting human capital as the main branch of the economy are also justified.

Keywords: family income, financial support, strategic business management, developed economy, professional community.

For many years, attorneys, accountants, financial planners, insurance agents, management consultants, and therapists have practised their trade within family businesses with considerable success. Academics have been studying family businesses for decades, often interviewing founder sand their successors and recording their responses. These case studies were often archived in the files of professors or graduate students and not shared with the general public.

Only in recent times have scholar-practitioners begun to be concerned with cumulating and generalizing these insights through surveys and more sophisticated statistical analysis. As the academic and professional community began to conceive family business as a separate and distinct discipline, it began to be concerned with building the infrastructure of a new academic